

מראי מקומות - יבמות

לו:

להוציאה בגט, האם הוא משום דכיון דאסור לו לבוא עליה, תקנו שצריך לגרשה כדי שלא יבא לבוא עליה, או דלמא גם החכמים ס"ל כמו ר' מאיר שהוא מדין קנס, אלא דנח' בחומר הקנס, ר"מ ס"ל דצריך לקנסו עד כדי כך שלא יחזירה עולמית, ורבנן ס"ל דסגי לקנסו להוציאה בגט עד שיהי' הזמן שיהי' ראוי לכונסה. והביא מה שהביא הרמ"א (אה"ע י"ג, י) מח' הפוסקים בענין אם כנסה בנשא בשוגג אם צריך לגרשה בגט או אם סגי בהפרשה, ולכאן אי אמרי' דהא דצריך לגרשה הוא משום שמא יבא עליה, א"כ מאי נפק"מ אם נשאה בשוגג או לא. אלא דכ' לדחות זה, דאולי הגם הדחשש הוא שמא יבא עליה, אבל היכא דנשא בהיתר לא גזרו [דיש לחוש טפי למי שכבר עבר בזה]. אולם הביא מביאור הגר"א שם דפי' דטעם הסוברים דבשוגג אי"צ להוציא בגט הוא משום דלא קנסו שוגג אטו מזיד, וא"כ מבואר מדברי הגר"א דכאן אף לחכמים הא דצריכה גט הוא משום קנס. וע' לשון הרשב"א דכ' "ואלו לרבנן לא קנסינן לי' אלא שיוציא משום תקנת הולד", ומשמע לדבריו אי"ז קנס בכלל לשי' החכמים, ודלא כהגר"א.

ה. הא לא שהא ספיקא הוי

כ' תוס' דאין הביאור [כמו שהביא מרש"י, וכמו דמבואר מרש"י כאן מהא דכ' דמיירי דמספקין אם כלו לו חדשיו] דמיירי דפיהק ומת, דאז אפי' רבנן מודו דנפל הוי, אלא מיירי כשנפל מן הגג, או אכלו ארי, דאז הוי ספק נפל, וביארו תוס' דהוא משום דחיישינן למיעוטא דנפלים. ובתוס' כאן משמע שהחמירו משום דהוי מיעוט המצוי, אולם ע' בתוס' בבכורות (כ: בסוף העמוד), שכ' דחומרא מיוחדת היא ביבמה, משום דחיישינן שמא ישתקע הדבר שנפל מן הגג, ויאמרו שפיהק ומת, ויבא לידי לעז וקלקול, ולכן עשאוהו כספק.

ו. ואם אשת כהן היא, אינה חולצת

פרש"י, כיון שאם תחלוץ תיאסר עליו, אינה חולצת וסמכין אולד. ופי' הריטב"א דהיינו דסומכין על שי' רבנן שחולקים על רשב"ג וס"ל דולד מעליא הוא. וע' ברא"ש (ה) שכ' דאע"ג דהשתא דנשאת תחת בעלה איכא ספק יבמה לשוק דאורייתא, ואילו הי' חולצת אין כאן אלא איסור דרבנן של חלוצה לכהן, מ"מ הכי עדיפא, דאם היו מצריכין חליצה, היו אומרים דקים להו לרבנן דולד מעליא הוא, ואתי למשרי יבמה לשוק. וצ"ע, איך מתירין ספק דאורייתא משום זה, ואין משמע דכוונתו דמעיקר הדין קיי"ל כרבנן. וע' בשיעורי ר' שמואל (שצח, ולא הביא דברי הרא"ש), שכ' דבאמת לא חיישינן לנפל, שהרי אזלי' בתר רובא, וכל החשש הוא שמא יאמרו קמו רבנן במילתא דלאו ולד הוא, ואתו למשרי חלוצה לכהן, ולהכי אמרי' דזה עדיף.

א.

ואמר ר"ל, לעולם לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני ירשו שדה פלונית ופלונית שנתתים להם במתנה וירשו פרש"י, דעיי"ז תיקום לשון מתנה אתרוייהו. ופי' רשב"ם בב"ב (קכט), דכיון דלשון ירושה בתחלה וסוף, ולשון מתנה באמצע, א"כ ילפי' לשון מתנה מלשון ירושה, וכשם שירושה קאי על שניהם, כן מתנה קאי על שניהם, ולכן שניהם קנו. והק' המגיד משנה (נחלות ו, ו) על פרשב"ם, איך אפשר לומר דלא קאי אלא על חד מהם, הרי אמר בלשון רבים, וא"כ ודאי קאי על שניהם. ולכן פי' הר"י מיגש, וכן דעת הרמב"ם, דאין חילוק בין אם לשון מתנה הוא באמצע או בתחלה או בסוף, ומה שנקט באמצע הוא לרבותא, דאע"ג דאיכא ב' לשונות של ירושה, ורק לשון א' של מתנה, מ"מ אמרי' דקאי הלשון מתנה על שניהם.

ב. ור' יוחנן אמה, לא קנה לוקח

הק' תוס', אם הלוקח לא קנה משום דקנין פירות של האב כקנין הגוף דמי, ולכן לא הי' הבן יכול למכור, א"כ אפי' אם מת האב בחיי הבן צריך להיות שאין הלוקח קונה, משום דלא הי' הבן יכול למכור מה שאינו שלו. ותני' דלגבי הכי לא אלים קנין פירות לבטל לגמרי קנין הגוף, וכיון דלבסוף אתי שדה לידי דבן, חשיב מכר. וע' בר"י מיגש בב"ב (קלו) שכ' דהיכא דמת האב בחיי הבן, איגלאי מילתא דמעיקרא הי' של הבן, וממילא קנאו לוקח. וע' ברשב"א שם דהביא תי' זה וביאר דאיי"ז קנין ממש של האב, אלא שיכול לעכב הקנין של הבן, אבל כשלבסוף מת האב, נמצא דלעולם של הבן הי'.

ג. תנא, משום ר"א אמרו, יוציא בגט

פרש"י, דפליג על סיפא דמתני', דקתני דאם אין הולד של קיימא, יקיים, ואמר ר' אליעזר שאינו יקיים, אלא יוציאה בגט. ומה שצריך להוציאה, אע"ג דיבום גמור הוא, היינו משום דקנסינן לי', משום דנכנס לספק איסור אשת אה, אבל בגט סגי. והק' הריטב"א, א"כ נמצא דר"א אתי כר' יוחנן, דביאת מעוברת שמה ביאה. וכ"ת אה"נ, ות"ק כר"ל הוא, א"כ הול"ל דר"י ור"ל תנאי היא. והביא גירסא דגרסי' סתם "יוציא", והיינו לפי ר' יוחנן בגט, ולפי ר"ל בחליצה, ולא נחית ר"א לענין זה כלל. עוד הביא דפי' תוס' בגירסת רש"י דמה דאמרי' דיוציא בגט, היינו דצריכה גט לביאתו וחליצה לזיקתו, ע"ש ביאורו בזה, וע"ש עוד מש"כ לפרש באופ"א. וע"ע במהרש"א שג"כ העיר בדברי רש"י דפי' ע"פ שי' ר' יוחנן, אבל לר"ל [דקיי"ל כוותי'] יהי' צריך חליצה ג"כ.

ד. לא ישא אדם מעוברת חבירו ומינקת חבירו וכו'

וחכ"א יוציא וכו' אמר רבא ולדברי חכמים יוציאה בגט חקר בשיעורי ר' שמואל (שפ"ב) מ"ט תקנו חכמים דצריך